

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori
30 fl. rëndul cu litere garmond

Limba magiară
în școlile populare.

Sibiu, 16 Iulie n.

I.

Articolul de lege XVIII din anul 1879 dispune în §-ul 4, ca în școlile populare cu drept de publicitate, fie de orice categorie, adică confesionale, comunale sau de stat, *limba magiară să fie introdusă ca studiu obligat*. Atât și nimic mai mult, pentru-că restul paragrafului se refere la modul de executare a acestei dispozițiuni legale, decretând, că numai după trecerea unor anumiți ani are să între în deplină putere obligativitatea acésta față cu toate școlile populare din țără.

Va să zică, legea dispune, ca limba magiară să fie propusă în toate școlile populare, chiar și în cele cu limbă de propunere nemagiară, întocmai cum se propune aritmetica, geografia, istoria naturală, și celelalte studii trecute în planul de învățământ, și lucru de sine înțeles, că în estensiunea pe care o concede frageda etate a elevilor și facultățile lor intelectuale. Pentru-că, precum din geografie de es. sau din aritmetică, nu se poate pretinde, ca un elev din școala poporală să știe atâta cât știe un student din școlile medii, tot așa nu se poate cere, ca în limba magiară să facă Dumnezeu știe ce progrese uimitoare, într-o limbă lui cu totul necunoscută, în care în afară de școală nu se poate de loc esercia, fiind-că nici în casa părinților sei, și nici în întregul seu sat, nu aude pe nimeni vorbind limba acésta. (Avem adică în vedere comunele în cari elementul magiar nu e reprezentat de loc.) Și când s'a votat legea acésta s'a spus, spre liniștirea naționalităților nemagiare, că nici nu se intenționează mai mult de cât numai atâta, ca elevii din școlile populare să fie introduși în cele mai elementare cunoștințe ale limbei magiare, pentru-ca aceia dintră ei, cari vreau să meargă mai departe la învățatură, să aibă mai puține greutăți cu învățarea ei.

Dispozițiunea trecută în lege, de a se introduce limba magiară ca studiu obligat și în școlile cu limbă de propunere nemagiară, ridicate și susținute din partea confesiunilor, fără concursul și ajutorul statului, n'are nici un înțeles pedagogic; pentru-că cu aceea sunt în curat omenii de școală, că în școlile populare copiii n'au să învețe limbi, și nu în măsura de a le vorbi în mod fluent, ci în școala poporală elevul are să primescă cunoștințele cele mai elementare despre lumea în care se află, pe cari numai așa le poate cuprinde cu mintea sa nedesvoltată, dacă i-se comunică în limba sa maternă pe care o cunoște bine, și dacă în limba acésta i-se dau explicările și intuițiunile necesare. Ori-care alt sistem de educare și instruire e greșit și antipedagogic.

Cu toate acestea, legea odată votată și sancționată, ne-am supus ei, și în toate școlile noastre populare limba magiară a fost introdusă ca studiu obligat, și nu numai la noi, ci la toate naționalitățile nemagiare din țără, cari încă își au școlile lor naționale.

Ni-s'a spus pe atunci și aceea, că legea nu va fi executată cu prea mare stricteț, astfel, că înmulțindu-se obiectele de învățământ cu introducerea limbei magiare în școlile populare, învățământul însuși nu va pierde nimica, pentru-că rămân destule ore pentru propunerea celorlalte studii, mult mai necesare pentru elevii din școlile populare de cât învățarea limbei magiare.

Dar' nu s'a întâmplat așa, pentru-că legea a fost executată cu cea mai mare rigore, în așa chip, în cât inspectorii de școle când vizitau câte o școală din ale noastre, nici nu se mai interesau de progresul făcut în celelalte studii obligate, ci întreaga atențiune o acordau propunerii limbei magiare, fiind pe deplin satisfăcuți și mulțumiți dacă elevii știau îndruga câteva cuvinte magiare.

Sporiu mare însă nu s'a făcut în lățirea limbei magiare printră straturile populațiunei nemagiare din patrie, în cei 23 de ani de la votarea legii

care decretază limba magiară ca studiu obligat de propunere în școlile cu limbă de propunere nemagiară, — lucru pe care l'a accentuat la timpul seu ca prorocie presa nemagiară din patrie, și l'au spus în mod clar și lămurit și reprezentanții popoarelor nemagiare aflați pe atunci în parlamentul țerii, și pe care acum și ministrul de culte și instrucțiune publică îl recunoște, când tocmai din acest motiv vine și dispune prin ordonanțe ministeriale, că pentru mai buna progresare în învățarea limbei magiare în școlile populare, în viitoriu jumătate din orele de propunere de pe săptămână să fie consacrate exclusiv limbei magiare, pentru-ca pe calea acésta elevii să poată fi aduși acolo, ca să-și exprime gândirile în limba magiară!

Lăsăm la o parte *fondul politic* pe care-l are acésta nouă dispozițiune a ministrului nostru de culte și instrucțiune publică, și vrem să o analizăm din punct de vedere curat pedagogic. Prinsă din acésta parte, cari sunt deci nedumeririle și gravaminele față de recența și îngrijitoarea dispoziție ministerială??

Le vom espune într'un articol următoriu.

O infamie. „Független Magyarorszag” sub titlul „Janku védelmezői” (Apărătorii lui Iancu) publică în numărul dto 15 Iulie un articol de cea mai mișelăscă infamie. Pe Iancu nu l' mai slăbesc din *bestie valahă setosă de sânge, sângeros bandit* al războiului pentru libertate, *căpitan valah de bandiți, bandit ordinar*, etc.

Vom da în numărul proxim întreg acest articol, ca să vadă Românii *la ce am ajuns!*

Magiarisarea continuă. Domnul ministru de honvezi a adresat ordin tuturor comandanților de trupe honvezesci, în care dispune, ca limba de serviciu și limba de instrucție la honvezime să fie în viitoriu *exclusiv cea magiară*. Toți cei-ce știu unguresce, suboficeri, recruți sau soldați vechi, sunt opriți sub pedepsă de a vorbi altă limbă decât numai cea magiară. Instrucția militară apoi are să se dea recruților de limbă nemagiară cu ajutorul unui soldat care știe unguresce, și care va avea să explice recrutilui ceea ce a spus instructorul.

Frumosă și bună instrucție are să fie!

De la „Asociațiune“.

În ședința ținută la 29 Iunie v. sub presiul presidentului *Dr. A. Mocsonyi* comitetul „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” a discutat și rezolvit următoarele:

1. La cererea Mariei Botiș n. Cioban, ca Asociațiunea să cumpere 100 exemplare din scrierile ei „Scrieri către eleve” și să le distribue cum va voi, se dispune, ca comisiunea didactică să opineze asupra cererii, pe baza cărei opinii comitetul va decide apoi în merit.

2. La actul de dimisionare a prim-secretariului *Dr. C. Diaconovich*, motivat cu ocupațiuni laterale cari 3 zile în săptămână l' împedecă de la împlinirea oficiului seu, deosebi în cele trei luni de vară, comitetul hotărăse: deastădată abdicarea nu se primește, ci comitetul își rezervă dreptul să revină asupra ei când din practică și experiență va vedea că prin acele ocupațiuni prim-secretariul în adevăr e împedecat a-și împlini datorințele ce le are. Acésta hotărîre se notifică imediat prim-secretariului, care declară că se supune hotărîrei și va rămâne în post până la eventuala revenire asupra abdicării sale.

3. Raportul delegatului asupra esamelor de la școala civilă de fete și asupra mersului învățământului, se ia la cunoștință. Pentru anul școlar 1902—1903 se angajiază învățătoare auxiliare, pe lângă condițiunile din anul trecut, dșorele Măriora Muțiu-Urechia, Elena Cunțan și Maria Pop.

Asupra postului învățătoarei Eugenia Moga n. Trif comitetul nu discută, fiind nefinalizată încă afacerea cererii ei de pensioanare.

4. Raportul cassariului asupra venitelor și speselor școlii în anul școlar expirat, se dă spre cenzurare comisiunii: P. Cosma, N. Ivan și Dr. A. Marienescu. (Venite au fost 42.228 cor. 13 fileri, spese 41.800 49 fileri; alimentarea internistelor a costat 11.000 cor.). Totodată se hotărăse, ca în viitoriu și rațiociniul școlii să fie făcut pe anul solar.

5. La raportul secretariului II., că la realitatea pentru „casa națională” sunt de lipsă unele reparaturi, se autorizează economul să le facă.

FOIȘORĂ

Diminéta!

E'n zori.

Mărgăritare cad pe flori,
Și-a razelor popóre
Voióse, săltătóre,
Le'mbracă'n mii colorii.

Pe munte

Pasc negure cărunte,
Și nori cu-a nopții vrajă
În orizont stau strajă
În cete mii mărunte

Pe cer

O mare albastră; prin eter
Popóre cântătóre
S'avéntă către sóre
Și în albastru pier.

În crâng

Ai nopții crai se sting,
În unde de smarald
Lăvórele se scald'
Și'n nopțe dulci se strâng.

Pe-ogor

Flămëndul plug tae ușor,
Și lanu'n brazde crește
Plugarul mulțămesc
La Domnul sfânt de ajutor!

Sebastian.

Cartea de Aur.

— Monolog. —

(Scena se petrece la judecătoria de instrucție din Sibiu).

Sunt aici aprópe cu totul completă. Un vray mare. Nu mai lipsese de cât pôte chiar exemplarele trimise peste Carpați. N'au trecut nici două săptămâni și s'au adunat toate.

Onorabila judecătorie de instrucție s'a înșelat grozav. Ea a gândit că va avea mult de lucru, până să pótă confisca toate, căci — considerând importanța lucrării — presupunea că aceea este fôrte respândită, că nu lipsesce din nici o familie cultură românescă și că toate casinele noastre își vor fi comandat-o.

Așa fac alte națiuni, cari pretind a înainta. Ele sprijinesc cu cea mai mare căldură literatura seriósă. Și cu cât sprijinul acesta este mai mare, cu atâta se urcă mai sus și gradul de cultură al lor.

Așa a presupus și despre obștea românescă, pe care de atâte-ori o aude bătându-și pieptul că-i compete un loc în concertul popoarelor civilizate.

Se vede însă că onorabila judecătorie de instrucție nu cunoște bine pe Români. Ei aude declamând, toastând, invocând originea de la divul Traian, făcând mare gălăgie, — crede dar', că are în fața sa o expresiune a energiei bine simțite și că prin urmare faptele sunt în consonanță cu vorbele.

Ea nu știe, că Românii cari țin atât de mult să fie considerați drept element de cultură, fac atât de puțin pentru progresul literaturii, pârghia cea mai puternică a culturii; că ei nu-și prea permit luxul să cumpere cărți; ear' casinele românesce n'au de loc biblioteci.

Astfel cu toate că am fost gătită frumos și mi-s'a dat numele „de aur”, — n'am avut mare trecere. Deci confiscarea mea n'a dat mult de lucru. Acum de sigur și onorabila judecătorie de instrucție își va schimba părerea privitoare la serioșitatea zelului cultural românesce.

Cu ocașiunea confiscării însă am avut și unele impresiuni ciudate. Nu știu să rid sau să plâng? Judecați dvóstre.

Unii s'au speriat grozav par' că ar fi săvârșit nu știu ce crimă comandând o carte neoprită; alții se scusau, că ei nu m'au cerut și că editorul m'a trimis fără știrea lor; alții publicau declarațiuni prin gazetele magiare, că ei n'au nici în clin nici în mână necă cu mine; fost'au și de aceea, cari tot în gazetele acele denunțau pe cei-ce mă aveau, ca să-i compromită în fața șovinismului, care nici n'a întârziat a'i declara trădători de patrie.

Vă puteți închipui ce impresiuni m'au cuprins pe mine, biată Carte românescă, vëndând stările sufletesci ce am pricinuit. De o parte m'a copleșit mila, desgustul, de alta mă inunda disprețul și rușinea. Iată pentru ce nu știam și nu știu nici acum: să rid de prostia unora, ori să plâng de slăbiciunea altora.

Ceea ce însă știu sigur este, că omenii acestia stau departe de *Virtus romana rediviva*.

În sfârșit sunt iarăș în orașul de unde am plecat, de-și nu tot sub acoporișul acela.

Ori-cât de trist e momentul revederii, am totuși și o bucurie; toate ficele împreună, sunt iarăș complete.

6. Se declară membri ordinari ai Asociațiunii: Meagan Toma, Simion Urechia, Ioan Plavogin, D. Popovici, preoți, Ioan Rîbarovici notariu, T. Simion, Dr. Sextil Pușcariu, Ioan Lenger, Pompiliu Buza, Dr. Simion Păcurariu, Pavel Obedeian și *biserica gr.-or. din Uzdin*.

7. Donațiunea de 25 corone casei naționale, făcută de „Aurora” din Năsăud, se ia la cunoștință cu mulțumită.

8. Ca broșură IV. din *Biblioteca Asociațiunii* se va publica predica - disertație „Despre beție”, rostită de Dr. M. E. Cristea în biserica din Cristian cu ocaziunea escursionii despărțământului Sibiu, și disertația asesorului N. Ivan: „Icône din viața poporului nostru”, rostită cu aceeași ocaziune.

Despre buna creștere a copiilor.

de
Nicolae Ilie învățătoriu.

Părinți, creșteți pe copiii voștri în învățătură și sfatul Dlui (Efes. Cap. VI. V. 4.)
Ear' dacă cineva nu poartă grije de ai casei sale și-a lăpădat credința și este mai reu de cât un necredincios, (Timoteiu Cap. V. V. 8.)

Aceste cuvinte arată îngrijirea ce trebuie să aibă părinții față de copiii lor.

Copiii sunt podoba și fericirea unei familii. De aceea, la popoarele vechi, la Greci, Romani, Ovrei, părinții binecuvântați cu mai mulți copii erau în mare cinste și vădă. Și într'adevăr, fericită e casa și familia în care se pot auzi frumoasele cuvinte: mamă și tată, cu cari dulci cuvinte salută pruncul lumea cea nouă în care l'a pus părintele cerească să trăiască, să crească, să se desvôle, să-și ajungă ținta destinațiunii sale pe pământ.

Părinții înzestrați de la Dumnezeu cu copii au sfântă datorință să-și considere ca un dar dumnezeesc, ca o avere scumpă. Părinții trebuie să trăiască pentru copii, să-și închine și jertfescă totul pentru ca copiii lor să devină oameni buni și credincioși ai bisericii și națiunii, să le dea o creștere cât mai bună, să îngrijască de dînșii, căci nimic nu e mai scump pentru om de cât copiii sei.

Să ne punem întrebarea acum: ce se înțelege sub buna creștere și prin ce mijloace se poate face această creștere?

Ori-cine știe, cât de fraged, cât de slab este corpul unui copil nou născut. În totă natura cu greu vom afla o ființă care să aibă lipsă de mai mare sprijin și ajutor, de cât un copil. Această ființă debilă mai este espusă apoi la feliurite bôle și de multe-ori viața unui copil atârână — așa zicând, — de un slab fir de ață.

Experiența de toate zilele ne dovedește, că în sufletul copilului de timpuriu incolțeseșe răul, de timpuriu simte el pofta după lucrurile oprite și stricăcioase.

Impotriva acestor porniri trebuie să se lupte părinții până patima nu prinde rădăcini tari.

Vedându-le pe toate, numai acumă simt cât de bun e publicul românesc. Ca să nu-mi facă durere sfâșindu-mă, cei mai mulți abonați nici nu le-au atins cu bricegăul. Astfel cea mai mare parte a exemplarelor a rămas netăiată.

Dle Brediceanu! Când se va judeca procesul, nu uita să întrebi: cum poate să producă agitație o carte care nici nu e tăiată?!

Ear' noi să tragem concluzia: Iată cum cetesce publicul românesc!

(„Familia”)

Iosif Vulcan.

Vorbe înțelepte.

Femea e mama întregii omenimi. Ea gândesce cu inima, pe când bărbatul gândesce cu capul.

Norocul e orb; de aceea totdeauna când îmbrățișează pe cineva, acesta devine orb ca și el.

Nu e destul să trăiești în lume și întră semenii tei, ci trebuie să fii și folositoriu lumii și semenilor.

Acosta luptă ce are să o poarte părințele împotriva însușirilor rele ale copilului, se numește creștere.

Omul constă din două părți, din trup și suflet, amândouă la olaltă fac întregul omului. Pe cât de mare grije trebuie să purtăm de trupul nostru, pe atât de mare, ba îndoit mai mare grije trebuie să purtăm de sufletul nostru.

De creșterea trupescă a copiilor îngrijim prin nutreământ sau hrană. Sănătatea corpului atârână de la nutreământ. Aici putem lua ca exemplu animalele, cari de-și n'au minte, adese-ori îngrijesc mai bine de puii lor, de mulți părinți.

De creșterea trupescă avem să îngrijim prin îmbrăcăminte, apoi și ferind copiii de bôle, de foc, de apă și de alte primejdii prin cari s'ar pute ataca sănătatea lor.

Copiii lăsați în sama Domnului, fără creștere și îngrijire trupescă și sufletescă, devin povară și blăstem pentru ceilalți oameni.

Pe cât de mare le este părinților datorința de a îngriji de creșterea trupului copiilor, pe atât de mare, ba mult mai mare este datorința lor de a îngriji și de sufletul lor, după cuvintele înțeleptului Solomon: „*Învăță pruncul calea pe care trebuie să umble și când va îmbrățiși nu se va mai abate de la ea*”. Ear' într'alt loc: „*pruncul lăsat în voia sa rușinează pe părinții săi*”.

De creșterea sufletescă putem îngriji prin rugăciune și năsuindu-ne a înzestra sufletul copilului cu toate virtuțile creștinesci, a-l face să fie ascultătoriu, harnic, cinstit, înțelept, cu inimă nobilă și mai pe sus de toate să aibă înaintea ochilor lui pururea pe Dzeu, care este începutul înțelepciunii. Creșterea trebuie să fie întemeată pe credință, căci acesta este izvorul tuturor bunătăților, acesta are să-l călăuzescă în toți pașii vieții sale, învățându-l să facă numai fapte bune. Numai așa creșcuți, pot să fie folositori lor înșile, aprăpului și țării în care trăiesc, căci: „*Fericit e pământul, care ține pe trupul său oameni buni, lucrători și harnici economi, și fericit este și neamul care are credincioși patrioți și oameni întru sciință luminați*”. (G. Lazar).

Un mijloc de a îngriji de creșterea sufletescă a copiilor sunt exemplele și învățăturile. Copilul la început nu face alt-ce, de cât ceea-ce vede de la părinții sei sau de la cei cu cari zilnic trăiesc împreună. Ore ce creștere poate să primescă un copil când vede că părinții sei n'au cumpăt în mâncare și beutură, se certă în totă ziua, nu merg la biserică, sau când aude vorbe urite din gura părinților și vede alte fapte rele?

Precum sunt faptele părinților așa sunt și copii, precum e izvorul așa e și pârăul, precum sunt părinții așa sunt și copiii. De aceea părinții să fie oameni buni, evlavioși făcând numai fapte bune plăcute lui Dzeu, și atunci și copiii vor fi așa.

Dintre părinți mama este mai aprăpe de copil, ea este luceafărul cătră care se îndreptă privirea copilului, ea este îngerul păzitor al casei, și ea poate înfrui mai mult asupra inimii copilului. Napolen cel Mare, împăratul francezilor a zis, că viitorul unui copil este fapta mamei sale, și în adevăr toți sfinții părinți ai bisericii noastre, ca Ioan Gură de aur, Vasile cel mare, și alții mulți, au avut mame cari și-au pus totă mîntea și inima spre a face din copiii lor oameni împodobiți cu fapte bune, oameni sfinți și fala bisericii creștine.

Regina României a scris despre numele de mamă că: „Cea mai frumoasă vorbă în lume, cel mai iubit, mai dulce nume e *mama*, sub sôre nu-i nici un cuvânt atât de adenc, atât de sfânt ca *mama*”!

Sunt frumoșe și adevărate aceste cuvinte, însă mamele, ca să le merite trebuie să fie vecinic cu băgare de seamă, căci fericirea sau nefericirea unui copil stă în mâna lor. Sf. Ioan Gură de Aur zice că mamele cari nu-și cresc bine copiii sunt mai rele de cât acelea cari și-i omoră.

Alt mijloc prin care putem îngriji de creșterea sufletescă a copiilor este *biserica* și *școala*.

Școala este pârgăhia cea mai puternică, cu care se ridică omul la adevărata treptă de civilizațiune. (Cordescu) Grijile casnice și cari vin din afară asupra noastră, cu cari avem să ne luptăm nefcetat, nu ne dau vreme să

îngrijim cu acea sfințenie și acurateță de suflitele copiilor nostri, cum o face acesta școala. În școala elevul primește o mulțime de învățături folositoare și necesare pentru viață. Nu fiți nepăsători cu acest mijloc atât de însemnat pentru creșterea sufletescă a copiilor voștri!

Trimiteti, părinți, cu dragă inimă copiii la școală, căci numai în școală pot să-și câștige toate adevărurile credinței creștine și pot învăța cum să pôtă trăi cu cinste și mai ușor în lume.

Urmați, părinți, aceste învățături, și aveți pururea înaintea ochilor cuvintele puse în fruntea acestui articol. Și făcând astfel veți ave aici pe pământ bucurie de la copiii voștri, ear' dincolo răsplată de la dreptul judecător.

Revistă esternă

Salisbury, ministrul-president al Angliei, și-a dat dimisia. Motivul dimisionării e starea-i sanitară sdruncinată. Salisbury deja de mult își exprimase dorința de a se retrage de la conducere, dar' a așteptat încheierea păcii cu Burii și încoronarea regelui. Cea dintăiu a ajuns-o, pe a doua — cum se vede — n'a mai putut-o aștepta. Urmaș al său e Artur Balfour, șeful partidului conservator din camera deputaților.

Alte schimbări deocamdată nu se fac.

Regele Italiei, Victor Emanuil III, a sosit la Peterhof Duminecă după amiazi la 4 ore 30 minute. La gară era așteptat de țarul, însoțit de moștenitorul Mihail, de toți mare-ducii aflați în Peterhof, de ministrul de externe Lambsdorf și de numeroși dignitari.

Regele e însoțit de ministrul de externe Prinetti.

Presa rusăscă tratăză în articoli elogiși această vizită, căreia-i atribue mare importanță politică.

„Agricola.”

Cu presenta aducem la cunoștința publicului român, că tribunalul regesc din Deva sub Nr. 5891/902 a înregistrat firma și a aprobat statutele însoțirii „Agricola” din Hunedóra.

Inactivarea însoțirii se va face în 1 Septembrie a. c.

Am accentuat de mai multe-ori importanța însoțirii noastre, credem deci de prisos a mai insista și de data asta asupra valorii ce o va ave „Agricola” în mijlocul poporului nostru.

Rugăm pe toți Românii de bine să ne dea mână de ajutoriu întru ajungerea scopului ce urmărim, ear' p. t. Domnii cari au primit liste de subscriere să binevoiescă a le remite, cu ori-și-ce rezultat, la adresa însoțirii.

Direcțiunea însoțirii economice de magazin și anticipații „Agricola” din Hunedóra:

Dr. Alexandru L. Hosszu
pres. ad hoc.

Nic. Macrea
notariu.

NOUTĂȚI

Alegerea de deputat dietal pentru cercul Cristian (lângă Sibiu) se face în 4 August st. n. President al comisiunii electorale va fi preotul ev. lut. al Cristianului, Iosif Konert, ear' vicepresident Nicolae Hențiu, notariu al Seliștei. Mandatul a ajuns în vacanță în urma reșosării deputatului Schwicker.

Direcțiunea „Agricolei”, de curând înființată reuniune economică în Hunedóra, în ședința sa din 11 Iulie n. a decretat „Telegraful Român” de foie oficiasă a reuniunii.

Catastrofă. Săptămăna trecută s'a întâmplat în ocele de cărbuni din Johnstown (America) ale societății Cambria o esplosie de gazuri, pe urma căreia peste 200 de lucrători și-au pierdut viața, ear' alți 150 au dispărut. Se crede că dintră cesti din urmă, cari probabil sunt astrucați de demolaturile oanei, vor pute fi salvați o parte însemnată. Cei mai mulți dintră lucrătorii căduți jertfă acestei catastrofe sunt cetățeni austriaci și ungari. Causa nenorocirii e un fecioraș magari, care a aprins în ocnă un chibrit.

Ôspeți regali la Ischl. Duminecă au sosit la Ischl, spre a face vizită M. Sale împăratului și rege Francisc Iosif I., *ducele de Asturia* cu soția, *contele de Caserta*, cu soția, *ducele de Calabria* cu soția, și *ducesele de Bourbon*: Maria Imaculata, Maria Pia și Maria Iosefa. La gară ôspeții au fost așteptați de însuși M. Sa. La ora 5 după amiazi ôspeții s'au re'tors la Traunkirchen.

Hymen. Dl George Burlea, ales paroch în parochia de nou înființată Barcan, și domnișora Maria Russu își vor serba cununia, Duminecă, în 7 Iulie st. v. la ôrele 2 p. m. în biserica gr.-or. din Sita-Buzău.

— Domnul Petru Circo, cleric abs. din Șesuri, și domnișora Octavia Maxim din Ighiu, s'au fidațat.

Informați bine! „Független Magyar-ország” în numărul de Duminecă ocupându-se cu combinațiunile asupra persoanei care va urma lui Schlauch în dignitatea de cardinal zice și următoarele: „... din izvor necunoscut s'a răspândit în cercurile politice și bisericesti știrea, că și Pavel e candidat de cardinal, dar' această știre peste tot n'a întîmpinat primire serioasă”. — Șeracul Pavel! La patru săptămăni după ce rămășițele pămîntesci i-au fost așezate spre odihna de veci (a fost înmormântat în 4 Iunie st. n.), gazetarii unguri îl fac candidat la dignitatea de cardinal!

La fondul „Masa învățăcelilor merisierilor români” administrat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu”, au binevoit a mai contribui următorii dñi: Pantaleon Lucuța, căpitan c. și r. în pens. 1 cor.; Moise Lazar, ases. consist. 40 fileri. Victor Fincu, funcț. const. 50 fileri, Ilie Hociotă, ascultător al facultății teologice din Cernăuți, 20 fileri; Petru Circo, candidat de preoție, Șesuri, 50 fileri; Ernil Borcia și Jeronim Preda câte 20 fileri și Cornel Popescu, stud. filos., Budapesta 50 fileri.

Mort de spaimă. Canonice Iosif Miljan din Agram mergea Duminecă sêra spre casă. Pe cale trăsura s'a ciocnit cu un tren, ceea-ce a provocat în canonic spaimă așa de mare, că a murit subit. De nu ar fi fost așa fricos, rămănea viu, căci mănătorului și trăsuriu nu i-s'a întemplat nimic.

Daruri pentru biserica din Sighișóra. Ecaterina Manta, un fenaț de un jugăr. Ștefan Iosif Boian, un fenaț de cinci jugăre. Ioan Șoneriu, 400 corone, Savina Șoneriu 300 corone. Nicolau Rohan cu soția sa Marina născută Ilea, un رہن complet de ornate bisericesti, cu 120 corone. În sensul deciziei sinodului parochial întrunit la 19 Maiu a. c. în ședință estraordinară, — subserisul în calitate de president al său, — esprimă mulțumita sa marimimșilor dăruitori. Cei reșosăți afe cu trupurile lor odihna eternă în sinul mormântului; sufletele lor să se îndulcescă de fericirea necurată întră împărăția lui Dumnezeu. Celor în viață, cari au documentat cu dăruirea ornateilor bisericesti, că iubesc podoba casei lui Dumnezeu, să le lungescă atotputernicul firul vieții până la cele mai estreme bătrănețe în bine. Sighișóra, 29 Iunie 1902. Dimitrie Moldovan protopop și paroch prim.

Coleră. Consulul din Canton (China) al Statelor-Unite a telegrafat zilele acestea ministeriului de externe, că în provincia Cvang-si în orașele din regiunea riului Cvai-ling devastăză în tórte mare grad colera. În orașul Ping-lo au murit de coleră 3000 de ômeni, ear' în orașul Cvai-ling 10.000.

Fabrică mare la Turda. În hotarul Turzii și ținuturile din împrejurimi se află în tórte mare abundență gyps de calitate cum abia de va mai fi pe undeva în intrăgă Europa. Esperimentările chemice au constatat că piatra de gyps din ținuturile Turzii conține 98 1/2% gyps curat și numai 1 1/2% alte ingrediente. Acestă comoră a stat mulți ani neexploată, până ce un consorțiu a luat în arendă tóte carierele (băile de piatră) din ținuturile Turzii și a clădit acolo o fabrică mare, după modelul fabricelor de acest fel din ținuturile Berlinului. Inaugurarea solemnă a fabricii se va face poimăne (18 Iulie st. n.)

Armă în mâna băieților. În Titel baiatul de 13 ani Vilhelm Praks se juca Sâmbătă cu revolverul tatălui seu. Deodată revolverul s'a descărât și a ucis pe mătusa băiatului, Aurora Hild, care stătea aprăpe de băiat. Glonțul a nimerit-o în cap și i-a zdrobit creierii.

„Campanilla” din Veneția, renumita clopotniță a bisericii San-Marc, s'a prăbușit alaltăeri (Luni) la 11 ore și 35 minute. Era una dintră cele mai interesante monumente arhitectonice din evul mediu, avea înălțime de 88 metri; de însemnatate deosebită-i era logetta, făcută în 1540 de Sansovino, cum

și cele patru statue de bronz și ușile de metal, așezate pe ea în 1750. Napoleon cel Mare s'a urcat pe ea călare, ca să aibă cu atât mai frumoasă vedere pe largul mării.

Concurs de mărițiș. În statul Nebraska (în nordul Americii) e jale mare. Bărbații sunt toți burlaci, fiindcă nu sunt femei, cu cari să se însore. Dar' fiindcă „nu este bine omului să fie singur”, au făcut un album, în care sunt pozele tuturor bărbaților neînsurați, și sub fie-care poză numele, etatea, religiunea, ocupațiunea respectivului, și dorința cum să fie femeia pe care ar lua-o soție. Acest album va fi trimis în totă lumea, ca dór' se vor afla femei doritoare de mărițiș, cari să îndulcească (ori să amăriaască și mai tare!) viața bieților nebrascani.

Astronomul Faye a răposat săptămâna trecută într-o comună din apropierea Parisului, în etate de 88 ani. Faye a fost unul dintr-zei mai de frunte astronomi ai seclului XIX. Într-o altă scriere ale sale e de mare valoare opus „Originea lumii”. În 1877 a fost ministru al instrucțiunii publice în cabinetul Rochefort. De mult trăia retras la o moșioară a sa din apropierea Parisului.

Proces pentru usură. De 14 zile se pertractează la tribunalul reg. din Lugoj procesul intentat pentru usură în 75 casuri contra lui Abraham Friedmann, fost neguțator în Scheuș. În decursul pertractării s'au ascultat vreo câteva sute de martori. Tribunalul a aflat pe Abraham Friedmann vinovat de usură în 7 casuri și l'a osândit la 14 zile temniță, 1000 cor. amendă în bani, un an pierdere de oficiu, suportarea speșelor erariale (1500 cor.) și să restituie în 7 casuri câte 10 cor. (70 cor.) Contra sentenței s'a dat apel, atât din partea procurorului, cât și a apărării. (din „Drapelul“).

Raportul general

al comitetului societății de lectură „Andrei Șaguna” pe anul societar 1901/1902.

(Fine).

III. Archiva.

Archiva s'a înmulțit în decursul anului societar prezent cu 110 acte, cari toate sunt induse în protocolul de esebite în ordine cronologică, indicându-se datul înțrării, urzirea actului, meritul, datul rezolvirii, numărul bucișilor și eventualele observări.

IV. Colectiunea numismatică.

Colectiunea numismatică a stat, conform § 35 din statute, sub îngrijirea și responsabilitatea economului, care o administrează pe baza unui protocol special. În decursul acestui an de gestiune s'a înmulțit cu 29 monede și 3 bancnote, donate de următorii membri ai societății. A. Bena cl. c. II. 2 monede, D. Borgia cl. c. III. 2 monede, I. Bunea ped. c. III. 2 monede, V. Ciuca ped. c. I. 2 bancnote, V. Crangă ped. c. III. 1 monedă, N. Fărcăș cl. c. II. 5 monede, S. Floca ped. c. I. 5 monede, I. Ghiurușan cl. c. II. 5 monede, S. Mihălțian cl. c. III. 5 monede, I. Păcală ped. c. III. 3 monede, A. Romitan ped. c. III. 1 bancnotă, R. Roșca cl. c. I. 4 monede, N. Stoica ped. c. III. 4 monede, N. Suma ped. c. II. 4 monede, N. Tipuriță ped. c. I. 2 monede, V. Vereș cl. c. II. 5 monede.

Tuturor acestor donatori societatea s'a simțit plăcut îndemnată să le exprime deosebita sa mulțămire protocolară.

De remarcat e, că monedele sunt așezate în un dulap anume întocmit spre acest scop, puse fiind astfel spre vederea membrilor societății. Dulapul se află în sala de lectură formând un frumos decor pentru acesta.

V. Sale și mobile.

Ca în trecut așa și în acest an au stat la dispoziția societății 2 sale. Una a fost folosită ca sală de lectură, cealaltă pentru bibliotecă.

Mobilierul societății, în valoare de preste 1000 cor., a fost așezat în salele amintite. În decursul anului nu s'a înmulțit mobilierul cu nici un obiect. S'a ramat însă tabloul pedagogilor din anul 1900/1901 și s'au făcut mai multe reparaturi de lipsă.

Impăcați fiind în conștiința noastră, că ni-am făcut datoriința din cât a fost cu puțință, prezentăm acest „Raport general” judecării acelor, de la cari sperăm că munca noastră va fi apreciată după merit.

Acelora, cari au stat societății în ajutor cu sprijinul lor moral și material, societatea se simte plăcut îndemnată a le

aduce cele mai vii mulțămire pentru interesul arătat.

Indeosebi dătoresce recunoștință și mulțămire Preastimatului Domn Dr. George Proca, pentru bunăvoința cu care a luat asupra-și sarcina de conducător al societății.

Sibiul, din ședința comitetului societății de lectură „Andrei Șaguna”, ținută în 13 Iunie st. n. 1902.

George Tulbure
presid. comit.

Dumitru Borgia
notariu referent.

Cărți și reviste.

„Un capitol din activitatea diacului Coreși” disertațiune ținută de prof. N. Sulică la adunarea generală a „Societății pentru crearea unui fond de teatru român” din anul trecut. Retipărire din „Anuarul” societății numite mai sus. A apărut în Brașov, (tipografia A. Murășian).

„Formula jurandi valacika”, studiu istoric-literar de prof. N. Sulică. În aceeași broșură, de același autor: „Școala e casa omului de omenie”, discurs festiv rostit la serbarea școlară din Septembrie 1901 a școlilor medii gr. or. române din Brașov (tipografia Ciurcu et Comp.).

„Poesii și novele” e titlul unei broșuri apărute de curând ca Nr. 1. din „Biblioteca literară a ziarului „Libertatea” din Orăștie. Cum spune redacția Libertății, această bibliotecă nu e destinată a fi pusă în vânzare, ci se dă ca supliment la numitul ziaru.

Poesii bănațenesci, de Victor Vlad Delamarina, editura despărțământului Lugoj al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”; din însăreirea despărțământului, adunate și arangiate de Dr. Valeriu Branice. Prețul 30 fileri. Pe 66 pagine 8° broșura conține poeziile în dialect bănațenesc și „Intocmiri” ale răposatului Delamarina. Pe lângă acestea Dr. Branice dă și o schiță biografică și portretul autorului, cum și unele explicații pentru citirea corectă bănațenescă a poezilor, ear' la finea broșurei un glosar.

Nuvele alese e titlul unui interesant volum, apărut în editura librăriei centrale Stănculescu et Georgescu în Ploesti (România), în care se cuprind lucrări alese literare, traduse de dl B. Marian, după Zola, Maupassant, Daudet, Gogol, etc. într-o limbă frumoasă românească. Prețul unui exemplar din elegantul volum (145 pagini) face un leu. Se poate procura și prin librăria arhidieceșană din Sibiul. Recomandăm cetitorilor această carte, care conține lectură plăcută și ușoară.

FELIURIMI

Bubușelul. Bubușei sunt cei mai mici omeni din lume. La noi totdeauna este un bubușel; când începe să umble și să fugă, vine un altul și atunci acesta e bubușelul. În strada noastră sunt foarte mulți bubușei. Când e timp cu soare es toți pe afară și numai atunci se poate vedea câți sunt. În câte un căruț sunt doi bubușei, unul e culeat cu capul încoace, altul cu capul înapoi; acestia se numesc gemeni și așa de mult samănă, că dacă te uiți la unul crești că vezi pe celalalt. Bubușei sunt foarte drăguți și buni, când dorm. Dar' când îi scaldă sbiară grozav. Atunci trebuie să i legeni pe brațe încoace și înapoi și să le cânti. Dacă nu i lași să sbiere, sbiară încă și mai tare. Fiecare om a fost mai întâiu bubușel. Moșul încă a fost, dar' atunci nu era așa ca acum. Păr nu avea nici atunci, dar' barbă albă nu avea încă, cel puțin măicuța, cari și atunci îl cunoscă, așa zice. Bubușei n'au dinți, și în gură numai degetul cel arătător îl au. De unde vin bubușei, nu se știe. Unii zic că i aduce cocostircul, măicuța însă zice că i cumpără pe tărițe de la țigance. (Din caietul unui băiat de zece ani.)

Ghinda ca hrană galițelor. Experimente făcute de mai mulți economi au dovedit că ghinda, uscată în cuptoriu, și apoi măcinată, e foarte bună hrană pentru galițe

(găini, etc.). Procedura e următoarea: în hrana obicinuită a galițelor amestecăm puțină făină de ghindă și li-o dăm în stare caldă. Mai consult e însă să facem din această făină tipăi în mărime cam cât pumnul, pe cari apoi îi uscăm. Când vom să dăm galițelor de mâncare, amestecăm în hrana obicinuită, pentru 12 găini a 10-a parte dintr'un tipău de acestia, după ce l'am muiat întâiu în apă caldă. Acest nutreț promovează în mare grad formarea ouălor.

Din public.)*

Mulțămire publică.

1. Parochianul Ioan Bobletec, fost episcop al bisericeii noastre gr. or. din Nasna-Chisfalud, tractul Murăș-Oșorheiului, împreună cu fiul său Georgiu Bobletec au testat pe sēma bisericeii noastre din loc un pământ arătoriu de 827 stângini cu adrați (□) în valoare de 200 corone, — cu dreptul de folosință a parochului, — pentru a fi pomeniți la sfântul jertfelnic pentru todeuna următorii: Ioan cu prima sa soție răposata Cătălina și fiul George cu soția Raveca. — Tot parochianul Ioan Bobletec a procurat din al său un rind de vestimente preoțesci în valoare de 60 cor. 2. Georgiu Bobletec senior împreună cu Sîa Bârsan, un rind de vestimente preoțesci de color roșie cu 60 corone. 3. Maria Breja, un rind de vestimente preoțesci de color vinetă cu 200 corone. 4. Petru Blaga 3 prapori cu 76 corone. 5. Ioan Câmpean un prapor cu 16 corone. 6. Nicolau Cioban 2 sfeșnice cu 8 corone. 7. Anica Chelemen, un sfeșnic pentru 6 lumini cu 16 corone. 8. Georgiu Tătar senior o candelă cu 42 corone. 9. Prin contribuiri în bani de la 137 parochieni s'a încasat suma de 149 corone, din care s'a procurat un potir cu 70 corone, o stelută cu 5 corone, sfânta copie 4 corone, lingurița 4 corone, disc 16 corone, o cădelniță cu 30 corone și un penticostar cu 20 corone. 10. Maria soția lui Petru Duca, Anica soția lui Sandu Dreghieiu, Florica soția lui Dumitru Dreghieiu și Maia soția lui Elie Ugran, Sîa soția lui Tóder Sâmpălean, Maria soția lui Iacob Duca, Raveca soția lui Ignat Cheteleșiu, Maria soția lui Dumitru Toma și Anica soția lui Ioan Cătinean au donat câte o măsărită, cu cari s'a îmbrăcat Prescolul, masa de la Proșomidie, strana cântăreșilor, masa părăstaselor și tetrapodul; — 11. Maria soția lui Petru Hotia a donat un stichariu și o măsărită. 12. Ana soția lui Dumitru Sângerzan, Samfira soția lui Vasilie Hodoșiu, Maria soția lui Iacob Duca, Maria soția lui Hodoșiu Tóder, și Maria soția lui Ioan Duca au donat câte 2 stergare, ear' Óna soția lui George Berghian și Lina soția lui Ioan Hodoșiu câte un stergariu, toate din țesătură și cusătură de casă. 13. D-șóra Hodoșiu din Iclandul-mare încă a donat pe sēma bisericeii noastre din Nasna un stergariu foarte frumos tot țesătură și cusătură de casă. 14. Tot din contribuiri benevole în fruntea cărora totdeauna au stat premergând cu exemplu D-na preotēsă Rosalia Russu, s'a încasat suma de 87 cor. 70 fileri, din cari s'au procurat 2 sfeșnice în tiada muerilor, cu câte 6 lumini, cu 24 corone, și un sfeșnic mai mic cu 6 corone, ear' restul s'a întrebuițat pentru facerea unui cor, de unde azi copiii de școlă și cu tinerimea adultă de ambe sexele, cântă în totă duminica și sērbătórea cântările liturgice.

Astfelu casa sfântă de rugăciune, care la anul 1889, când subscrisul am fost introdus paroch, era foarte sēracă în odórele și ornamentele bisericești, astăzi este foarte împodobită și poporul cu drag întră într'însa pentru a asculta sfânta slujbă și a înălța rugăciuni la Atotputernicul D-zeu.

Marinimóșii donatori, ale căror fapte pot să fie spre îndemn și altora, primescă și pe această cale căldurósă și sinceră mulțămire. Bunul D-zeu să le dea tăriă trupescă și liniște sufletescă pentru a lor faptă creștinescă.

Nasna, la 12/25 Iunie 1902.

Stefan Russu
paroch gr.-or.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica această Redacția nu primesce răspunderea.

Dela „Reuniunea română de înmormântare din Sibiul”.

— O rugămire. —

Ne luăm voie a ne adresa către membrii Reuniunii noastre cari în restimp au părăsit Sibiul, cu rugarea să binevoiască a ne aduce la cunoștință dacă doresc a mai rămâne sau nu în sinul Reuniunii. Cu o cale punem în vedere, că întră membrii noștri până de present s'au ivit 21 casuri de mórte. Cei cari vor să mai fie membri, să binevoiască a trimite în timpul cel mai scurt taxele restante, ear' cei cari vor să ese din șirul membrilor să înapoieze cărticica de membru.

Nefiind încă numărul complet pentru a 2-a secțiune, la subscrisul birou se mai primesc membri noi.

Sibiul, 11 Iulie n. 1902.

Biroul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiul”.

Pantaleon Lucuța
director.

Vic. Tordășian
secretariu.

Posta redacțiunii.

De pe Hărtibaciu. Ai dreptate. Mulți sunt de aceia, cari una scriu și alta fac. Dar' vorbele bune pot să fie primite chiar și de la unul, ale cărui fapte nu stau în consonanță cu ele. Să nu căutăm nici-odată cine scrie, ci ce scrie!

D-lui N. C. în V. Invetătorii de la școlele populare, fie de stat, comunale, ori confesionale, după salariul, respective pensiunea lor nu plătesc dare comună. Același favor îl au și preoții pentru venitele ce le au după oficiul lor.

Parochului L. Ciorbea în Ponor. Cu privire la chestia fondului de pensiiune întrăbă ocașional pe protopopul tractului și îți va spune, că nu se pôte.

D-lui L. S. Alceeva e cuota și alteceva contribuirea la solvirea camelotelor după datoriile monarhiei, — camete numai, căci capitalul e așa numită datorie „fundată”, care nu se depurează nici-odată (n'are monarhia atăția bani, ca să se pótă mântui de aceste datorii). Cu ocașunea transacției de la 1867 s'a statorit prin lege proporția în care Ungaria are să contribuie la solvirea acestor camete (§. 1 din art. de lege XV: 1867). Acesta s'a statorit așa, că comisiunea numită de guvernele celor două state, din cărțile de contabilitate ale comisiunii pentru controlarea datoriilor de stat și din ale esactoratului din ministerul de finanțe al Austriei a statorit că era la 1867 suma datoriilor și suma camelotelor după aceste datorii. Cametele erau 122.295.702 fl. (la an!) Din această sumă au fost subtrase 25 milioane, ca un precipiu care privia esclusiv pe provinciile austriace ereditare și astfel aveau să i supóte singure. A rămas deci suma de 97.295.702 fl. Din această 30%, sau 29.188.000 fl. a luat asupra-și Ungaria. Ear' fiindcă 49.341.349 fl. aveau să fie solviți în monede (nu în bani de hărtie), din suma de 29.188.000 fl. Ungaria solvesce în monede (în aur) 11.776.000 fl. Față cu această, cuota e proporția în care Austria și Ungaria au să contribuie la acoperirea speșelor comune ale monarhiei (armata, ministerele comune, consulatele etc.).

„Albina”
institut de credit și de economii în Sibiul

Publicațiune.

In sensul art. de lege XXXVI din anul 1876 § 29.

1. Suma scrisurilor fonciare puse în circulațiune cu ziua de 30 Iunie 1902 face . . . K 4,925.500.—

2. Pretensiunile institutului de împrumuturi hipotecare, cari servesc de acoperirea acestor scrisuri fonciare sunt de . . . K 5,105.431-10

3. Valórea hipotecelor luate de basă la susnumitele împrumuturi hipotecare este de . . . K 19,848.556-52

4. In sensul §. 97 din statute „fondul special” pentru asigurarea scrisurilor fonciare e de . . . K 400.000.—

acesta e îndus în cont separat și plasat în efecte publice.

Sibiul, în 14 Iulie 1902.

Directiunea.

Nr. 464/1902.

[93] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci vacante în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Mediașului, se publică concurs cu termen de 30 de zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Agârbiciu**, cu salariu de 600 cor., solviți din repartitiune în suma de 300 cor., ear' pentru restul de 300 s'a cerut întregirea de la stat, cuartir în edificiul școlii și lemne.

2. **Bertan**, cu salariu de 600 cor. solviți în rate lunare anticipative, din cassa comunală în sumă de 300 cor., din cassa bisericeii în sumă de 100 cor., ear' restul de 200 cor. din repartitiune, cuartir în edificiul școlii.

3. **Blășel**, cu salariu de 600 cor. solviți în sumă de 200 cor. din cassa bisericeii ca ajutoriu de la Preaveneratul Consistoriu arhidieceșan, ear' restul de 400 cor. din repartitiune, cuartir în edificiul școlii.

4. **Frăua**, cu salariu de 600 cor. solviți în sumă de 200 cor. de la stat, ear' restul de 400 cor. din repartitiune, cuartir în edificiul școlii.

5. **Șaroș**, cu salariu de 600 cor. solviți în sumă de 518 cor. din repartitiune, ear' restul de 82 cor. din cassa comunală, cuartir în edificiul școlii.

Concurenții au să-și așternă cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul indicat și a se prezenta în vre-o Duminică sau sâmbătă în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic, pentru-că cei-va fi aleși sau instituți sunt datorii a cânta Duminică și în sâmbăta cu copii la liturgie. Mediaș, la 1 Iulie 1902.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediașului.

Romul Mircea
protopresbiter.

Nr. 346/1902.

[94] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători la școlile din comunele mai jos însemnate — protopresbiteratul Mercurei — se deschide concurs cu termen de 30 de zile de la prima publicare.

1. **Apoldul-inferior**, două posturi cu salariu anual de câte 600 cor. și relut de cuartir 60 cor., eventual cuartir natural de câte o odaie în edificiul școlii.

2. **Dobârca**, un post, salariu 600 cor., cuartir natural în edificiul școlii (o sorde de circa 3 cară de lemne din pădurea comunală).

3. **Beșineu**, un post, salariu 600 cor., pentru cuartir și relut de lemne 40 cor.

5. **Rod**, un post, salariu 600 cor., relut de cuartir și de grădină 100 corone.

6. **Reciu**, un post, salariu 600 cor., cuartir natural și grădină pentru legumi.

Aspiranții la aceste posturi au a-și înainta cererile lor instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiteral al tractului Mercurei (Ioan Droc) în Seliște în termenul deschis, — și a se prezenta în vre-o Duminică sau sâmbătă la biserică în comuna la care reflectează. Învățătorii aleși vor fi obligați a ține strănă sau a cânta cu elevii lor Duminică și în sâmbăta la liturgie.

Seliște, la 28 Iunie 1902 v.
Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurei în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

I. Droc
protopop.

Nr. 611/1902,

[95] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de învățători mai jos însemnate se deschide concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare:

1. **Balomir**, la postul al doilea, cu salariu anual de 600 cor., plăbili în rate lunare anticipative, parte din cassa bisericeii, parte din repartitiune, relut de cuartir 20 cor. și un stângin de lemne.

Cei-va vor pute dovedi că vor pute înființa și un cor, vor fi preferați.

2. **Mermezeu-Văleni**, cu salariu de 600 cor., cuartir în edificiul școlii și lemne de foc, salariul din repartitiune.

3. **Homorod-Suseni**, la școla comună cu Homorod-Joseni cu salariu de 600 cor. din repartitiune, cuartir în edificiul școlii și lemne de foc.

La toate acestea posturi se vor computa cuincuenalele legale numai după instituirea definitivă și serviciul de 5 ani neîntrerupt în respectiva comună.

Cei aleși sunt datorii a merge Duminică și în sâmbăta cu copii la biserică și a cânta la liturgie.

Concurenții au să-și subțernă în termenul indicat cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral și au a se prezenta în vre-o Duminică sau sâmbăta poporului în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări. Oficiul protopresbiteral gr. or. în conțelegere cu comitetele parohiale.

Orăștie, 28 Iunie 1902.

Vasile Domșa
protopresbiter.

Nr. 703 pp.

[92] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci vacante de la școlile noastre tractuale mai jos însemnate se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Agârbiciu**, salariu 600 cor. din repartitiune, cuartir, grădină, lemne de încălțit și cuincuenalul legal asigurat.

2. **Banabic**, salariu 600 cor. de la popor, cuartir, grădină, lemne pentru foc și toate beneficiile împreunate cu oficiu învățătoresc.

3. **Botez**, salariu 248 cor. repartitiune, eventual folosirea alor 25 jug. pământ arător și de cosit; 360 cor. ajutoriu de la stat, locuință, lemne de foc. Învățătorii va avé să provadă și cantoratul, pentru care va trage și stole separate.

4. **Găbud**, salariu 400 cor. repartitiat pe popor, 200 cor. din pășunatul școlar, cuartir și lemne pentru încălțit.

5. **Hărăstaș**, 600 cor. salariu, anume: 380 cor. din repartitiune, 60 cor. din didactru și 160 cor. din naturalii, cuartir, grădină și lemne de foc. Învățătorii va funga și ca cantor.

6. **Hidiș**, salariu 600 cor. din repartitiune, relut corespunțătoriu pentru cuartir, grădină și lemne.

7. **Muierău**, salariu 600 cor. repartitiune, cuartir, grădină și lemne de foc. Alesul va provadă și cantoratul și la casuale va avé și stole.

8. **Sânmihaiu**, salariu 600 cor. parte din lada bisericeii, parte de la popor și din naturalii, răscumpărare corespunțătoare pentru locuință, grădină și lemne de foc. Având a fi și cantor învățătorii va beneficia și de stole.

9. **Soporul-de-câmpie**, 600 cor. din repartitiune și naturalii, cuartir, grădină și lemne de foc. Afară de salariu va trage învățătorii și stole ca cantor.

Reflectanții se vor prezenta în vre-o Duminică sau sâmbăta în comunele respective pentru a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic, mai ales, că învățătorii aleși vor fi poțiti să cânte cu copii în strănă, eventual să formeze și cor cu școlarii și adulții.

Este de dorit și de interes și pentru candidații noștri să reflecteze la posturile înșirate, pentru că în toate locurile sunt regulate și asigurate salariile și toate beneficiile învățătoresci.

Concurenții să-și așternă în termenul indicat cererile instruite în regulă la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Turda, 25 Iunie 1902.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Turzii în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Jovian Murășian
protopresbiter.

Nr. 482/1902 prot.

[82] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci de la școlile comunelor mai jos însemnate din protopresbiteratul Sighișorei, se publică concurs cu termen de 30 de zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Sighișoara**, postul învățătoresc clasa I, cu salariu anual de 600 cor., și anume: 412 cor. din cassa alodială în rate lunare decursive, ear' restul din repartitiune, cuartir gratuit în edificiul școlii și lemnele necesare de foc;

— postul învățătoresc clasa a II-a cu salariu anual de 600 cor., și anume: 470 cor. din cassa alodială în rate lunare decursive, ear' restul din repartitiune, cuartir gratuit în edificiul școlii și lemnele necesare de foc, plus trei stângini de lemne de stejar în natură.

2. **Hetur**, cu salariu anual de 600 cor., cuartir gratuit în edificiul școlii și lemnele necesare de foc.

3. **Daia-săsescă**, cu salariu anual de 600 cor. în bani gata, jumătate venitul din grădina școlară și cuartir gratuit în edificiul școlii.

Reflectanții la aceste posturi au îndatorirea a provadă instrucțiunea școlarii de la 6—12 și celor de la 13—15 ani, — și a ține în Duminică și sâmbăta, — cei din Sighișoara în mod perondătoriu, — strănă în biserică, să-și așternă petițiunile concursuale instruite conform normelor în vigoare, subscrisului oficiu protopresbiteral până la termenul indicat cu îndatorirea a se prezenta în vre-o Duminică sau sâmbăta în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale, — preferintu-se cântăreții buni.

Sighișoara, 24 Iunie 1902.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișorei, în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Dimitrie Moldovan,
protopop.

Nr. 62/1902.

[88] 3—3

Concurs

Devenind vacant postul de învățătoriu pentru clasa a IV-a de băieți de la școla gr. or. din Rășinari, prin acesta se deschide concurs de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: 700 cor. salariu și 64 cor. relut de cuartir și lemne ce se plătesc din fondul bisericeii în rate lunare anticipative. Cuincuenalele se vor computa numai după instituirea definitivă și serviciul neîntrerupt de 5 ani la școla noastră.

Cererile de concurs instruite în sensul legilor din vigoare se vor așterne la oficiu protopresb. al Sibiiului în termenul deschis.

Aspiranții la acest post, încă înainte de expirarea termenului de concurs să se prezente aici la biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântările bisericeii, având învățătorul ales datorința a ține o strănă în biserică Duminică și sâmbăta, pe lângă acestea va instrua în gimnastică pe toți elevii institutului.

Concurenții cu pregătire superioară și cari posed cunoscințe de musică vocală vor fi preferați, având comitetul intențiunea a concredere alesului instruirea școlarii în cântări și conducerea corului, pentru care va primi o remunerațiune anuală de 200 cor.

Rășinari, din ședința comitetului parochial gr. or. ținută la 23 Iunie st. v. 1902.

Bucur Dancășiu
preș. com. par.

M. Lungu
not. com. par.

Nr. 701.

Văduț și aflat în ordine.

Sibiiu, 28 Iunie 1902.

I. Papiu
protopresb.

Nr. 125/1902

[87] 3—3

Concurs

Prin acesta se deschide concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român” pentru ocuparea posturilor vacante de învățători în următoarele comune bisericeii:

1. **Federi-Fizești**. 2. **Grid**. 3. **Luncani**. 4. **Petrila-Brad**. 5. **Petrila-Gărgani**. 6. **Petroșeni**. 7. **Sânta-Măria-de-petră**. 8. **Valea-Sângeorgiu**.

Emolumentele la fie-care post sunt: 600 cor., cuartir și lemne de foc.

Concurenții calificați conform legii, cari trebuie să știe și cântările bisericeii, să așternă suplicile cu documentele recerute subsemnatului oficiu.

Hațeg, în 25 Iunie 1902.

Oficiu, protopresbiteral Hațeg în conțelegere cu comitetele parohiale.

Titu V. Gheaja,
protopresbiter.

[83] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului învățătoresc vacant de la școla confesională gr. or. din Brașov-Stupini, protopresbiteratul Brașovului, împreună cu cantoratul și cu îndatorirea a ține prelegere în școla de repartitiune, se deschide concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: salariu anual solvit din cassa Bisericeii în rate lunare anticipative 480 cor. venitele cantoralii 120 cor., în total 600 cor., cuartir în edificiul școlii, grădină și 3 stângini lemne din care este de a se încălzi și școla.

Cuincuenalele se compută de la instituirea definitivă și serviciul neîntrerupt în această comună.

Concurenții au să-și așternă cererile concursuale instruite conform normelor din vigoare Prea Onor. Oficiu protopresbiteral al Brașovului în termenul indicat, și a se prezenta în vre-o Duminică sau sâmbăta poporului în biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântări.

Brașov-Stupini, în 16 Iunie 1902.

Comitetul parochial gr. or.

Ioan I. Maximilian **George Constantin**
capelan, președinte. notariu.

În conțelegere cu subscrisul.

Oficiu protopresbiteral al Brașovului.

Ioan Petric
protopresbiter.

Nr. 722/1902.

[84] 3—3

Concurs

Pentru mai jos notatele posturi învățătoresci din protopresbiteratul Branului, se deschide concurs cu termen de 30 de zile de la prima publicare în „Telegraful Român”, și adică:

1. **Rășnov**, 2 posturi cu câte 600 cor. salariu.

2. **Zernești**. 3. **Codlea**. 4. **Șimon**. 5. **Șirnea** și 6. **Moeciul superior** — în fie-care loc câte un post cu salariu de 600 cor., cortel, lemne și grădină, eventual relut corespunțătoriu în bani pentru acestea.

Se observă că posturile învățătoresci în genere sunt împreunate cu cantoratele, deci vor fi preferați acei concurenți cari sunt dexteri în cântări și tipic, cea-ce au a dovedi poporului în biserică în vre o Duminică sau sâmbăta.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a-și înainta rugărilor lor la subscrisul oficiu în termenul indicat, instruite conform legii.

Zernești, 24 Iunie 1902.

Oficiu protopresbiter al Branului în conțelegere cu respectivele comitete parohiale.

Traian Mețian,
protopresbiter.

Nr. 125/1902 prot.

[86] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului vacant de învățătoriu în parochia Livezeni din tractul Hațeg prin acesta se deschide concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: salariu de 600 cor., care se solvesce regulat din cassă, folosința unei grădini de 1 juger, 4 stângini lemne de foc, din cari se încălzește și sala de învățământ, cuartir constătoriu din două odăi (chilii) frumose, una bucătărie, o cămară și o pivniță, toate în edificiul cel pompos al școlii, zidit după planul cel nou ministerial.

Comuna Livezeni este lângă orașul Petroșeni, lipită de el, și învățătorii are prospect și de alt venit, compatibil cu oficiul său.

Pot concura numai *pedagogi* absoluți cu calificațiunea prescrisă prin lege, cari știu și cântările bisericeii, și voesc să rămână stabil în postul acesta.

Suplicile concursuale cu documentele să se așternă la subsemnatul oficiu în termenul indicat.

Hațeg, în 25 Iunie, 1902.

Oficiu protopresbiteral Hațeg în conțelegere cu comitetul parochial.

Titu V. Gheaja,
protopresbiter.

Nr. 129/1902

[85] 3—3

Concurs

Pentru întregirea a două posturi învățătoresci ordinare la școla română gr. or. din Paloș, protopresbiteratul Căhalmului, se deschide concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt: câte 600 cor. salariu anual plătit din repartitiune și din didactru după copii, în rate trilunare decursive, locuință în natură, lemne de foc după trebuință și cuincuenalele socotite de la ziua alegerii.

Învățătorii aleși vor avé să instrueze — afară de instrucțiunea cu copii de toate zilele, — și în școla de repartitiune, să conducă tinerimea școlară și adultă în cântările bisericeii la liturgie și a da cantorilor ajutoriu la utrenie, — o condițiune reclamată de familiile fără de copii, cari încă contribuie prin dare bisericească la salariile învățătoresci.

Doritorii de a reflecta la aceste posturi au a-și subțerne cererile de concurs împreună cu documentele recerute, instruite conform legilor în vigoare la Preaonoratul oficiu protopresbiteral concernent în termenul deschis și a se prezenta înainte de alegere, în biserică, spre a-și arăta dexteritatea recerută prin condițiunea din urmă și spre a face cunoscință cu poporul.

Paloș, în 21 Iunie 1902.

Pentru comitetul parochial:

Patrichiu Pinte
paroh și președ. comit.

Vidi!

Nicolau D. Mircea
protopop.